

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 31 мај 2021 година, врз основа на примена жалба од Драгица Мошкова, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет - порталот „Народен глас.мк“ со текстот насловен „Фијаско на протестите на ВМРО-ДПМНЕ против реформите во образованието, граѓаните не подлежат на манипулациите од белиот дворец“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 13 и 14.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на 16 мај 2021 година, Драгица Мошкова поднесе жалба за текстот со наслов „Фијаско на протестите на ВМРО-ДПМНЕ против реформите во образованието, граѓаните не подлежат на манипулациите од белиот дворец“, објавен на 15 мај 2021 година, на интернет - порталот „Народен глас.мк“ (www.narodenglas.com).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, незастапена втора страна и мешање на факти и мислење, вест и коментар, односно дека Кодексот на новинарите е прекршен во членовите 1 и 13.

Мошкова смета дека во оспорената содржина се искажани лажни информации.

„Како член на Иницијативата и координатор на протестот во Прилеп, политички НЕОПРЕДЕЛЕНА тврдам дека протестите широм Македонија беа организирани и координирани од Иницијативата "Учебници и настава мора да има" и во ниту еден град немаше политичка позадини, бидејќи на самите пријави во МВР се потпишавме лицата кои сме координатори на протестот за својот град“, појаснува Мошкова во поднесената жалба.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет - порталот „Народен глас“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Главниот и одговорен уредник на медиумот, Рубин Иваноски, одговори на наводите на жалбата.

Ивановски вели дека порталот „Народен глас“ е слободен и регулиран медиум, отворен за граѓаните да го искажат својот став и дека работи без цензура и согласно етичките и новинарски стандарди. Тој потенцира дека сосема демократски, етички и новинарски коректно е како медиум да се заземе став во врска со јавен настан или активности на организации за одредна тема.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 13 и 14.

Член 13: *„Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.*

Член 14: „Известувањето од политичките процеси, посебно од изборите, треба да биде непристрасно и избалансирано. Новинарот мора да обезбеди професионална дистанца од политичките субјекти“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 31 мај 2021 година, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот и изврши увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека содржината е жанровски неодредена и оти не може се заклучи дали се работи за дневна информација, коментар, осврт на авторот или партиско соопштение. Текстот произлегува од јавниот интерес и пренесува вест за одржани протести против реформите во образованието. Сепак, начинот на кој е обработена содржината сериозно отстапува од етичкото и професионално информирање.

Текстот е едностран, тенденциозен и е со елементи на политичка заднина. Изборот на информации не нуди објективна претстава и согледување на сите значајни аспекти на темата за која се говори. Содржината изобилува со коментари и лични ставови, а во веста нема ниту еден издржан аргумент за да се поткрепат тврдењата дека се работи за протест на партијата ВМРО-ДПМНЕ, а не за собир на групи граѓани, како што, од друга страна, тврди подносителката на жалбата. Таквиот новинарски приод, преку кој авторот се обидува своето мислење да го камуфлира како факт, несомнено, се коси со **членот 13** од Кодексот на новинарите, чија отстапка е забележлива во следните реченици од текстот:

„Со недели ВМРО-ДПМНЕ се обидуваше да манипулира со родителите и учениците, од белиот дворец постојано хушкаа, ширеа невистини и лажни вестии, се затскриваа зад наводни граѓански иницијативи.“

„Денеска се покажа дека ова се протести на ВМРО-ДПМНЕ на кои освен членови и симпатизери на партијата, немаа никаква поддршка од јавноста.“

Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се избегне дезинформирање на публиката.

Онлајн медиумите, при пренесувањето тврдења на политички субјекти или други извори, ќе настојуваат секогаш кога е тоа можно да ги проверат тие тврдења, односно да не бидат само пренесувачи на “сервирани факти” од некој друг. Со тоа, на публиката ќе ѝ овозможат да прави разлика меѓу фактите и шпекулациите или дезинформациите, особено кога станува збор за важни и актуелни случувања и теми.

Во овој контекст, Комисијата најде дека, всушност, во оспорениот текст се крие дословно пресликано партиско соопштение/реакција, кое партијата СДСМ го објавила истиот ден, на 15 мај 2021 година.¹ Таквата постапка на медиумот, кој објавил партиски ставови,

¹ <https://sdsd.org.mk/soopstenija/24825>

претставувајќи ги како свој коментар, без притоа, воопшто да назначи дека се работи за партиско соопштение, во најмала рака, е груба манипулација со читателите. Со тоа, порталот „Народен глас“ го прекршил и **членот 14** од Кодексот на новинарите, кој јасно налага дека новинарот мора да обезбеди професионална дистанца од политичките субјекти. Ваквата отстапка особено е нагласена во последната реченица од текстот:

„Мицкоски и ВМРО-ДПМНЕ одново се поразени од граѓаните на кои им е совршено јасно дека се што прави опозициската партије се деструкции, лажни вести и одбрана на криминалот. Затоа ВМРО-ДПМНЕ уште долго ќе остане во опозиција.“

Пропагандата за одредена политичка партија или опција е неспоива со новинарската професија. Соопштенијата на политичките партии или други групи и организации мораат да бидат јасно означени, а нивната редакциска обработка не смее да ги менува фактите, контекстот и смислата. При информирањето за политичките процес и изборните кампањи, онлајн медиумите за сите политички субјекти ќе известуваат со точни и проверени информации и на непристрасен начин.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува интернет - порталот „Народен глас“ (www.narodenglas.com), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

